

Mfv.I.10.162/2008/6.szám

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kiss Csaba ügyvéd által képviselt felperesnek által képviselt Legfőbb Ügyészség alperes ellen fizetési felszólítás hatályon kívül helyezése iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 7.M.1279/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 49.Mf.633.571/2007/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. április 30. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 49.Mf.633.571/2007/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes keresetében a 2006. január 13-án kelt 5.844.167 forint tartozás és kamatai megfizetésére kötelező munkáltatói fizetési felszólítás hatályon kívül helyezését, és az alperes 739.250 forint, valamint kamata jubileumi jutalom-különbözet megfizetésére kötelezését kérte.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 7.M.1279/2006/17. számú ítéletével az alperes által 2006. január 13-án Szem.17.227/21/a/2005. szám alatt hozott fizetési felszólítással kötelező határozatot hatályon kívül helyezte, míg a jubileumi jutalom-különbözet megfizetésére irányuló keresetet elutasította.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes ügyészségi szolgálati viszonyát az alperes 2003. június

26-án kelt 17-227/15/2003. szám alatt hozott felmentésével szüntette meg 2004. január 16-i hatállyal az Üsztv. 28. §-ának (1) bekezdés d) pontja alapján azzal az indokolással, hogy nyugdíjasnak minősül. A felperes részére ekkor kifizetésre került hat havi felmentési illetmény, valamint 40 év ügyészségi szolgálati viszonya után öt havi illetménynek megfelelő jubileumi jutalom.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 7.M.3563/2003/14. számú részítéletével megállapította a felmentés jogellenességét és elrendelte a felperes továbbfoglalkoztatását.

A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Bíróság 55.Mf.27.808/2004/5. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét közbenső ítéletnek tekintette, és azt helybenhagyta.

Az alperes a jogerős közbenső ítélet kihirdetését követő naptól, 2004. december 9-től kezdődően a felperest ügyészként foglalkoztatta emelt összegű illetménnyel, azonban a másodfokú bíróság döntését 2005. február 15-én a Legfelsőbb Bíróságnál felülvizsgálati kérelemmel megtámadta.

A felülvizsgálati eljárás befejezését megelőzően a felperes 2005. március 2-án saját maga kezdeményezte szolgálati viszonyának felmentéssel történő megszüntetését arra hivatkozással, hogy öregségi nyugdíjba kíván menni.

A Legfőbb Ügyész 2005. szeptember 12-i hatállyal a felperes kérésének megfelelően szolgálati viszonyát felmentéssel megszüntette, és a felperes részére az alperes ismételten kifizetett hat havi felmentési időre járó illetményt és egyéb juttatást.

A Legfelsőbb Bíróság 2005. október 26-án kelt Mfv.II.10.285/2005/4. számú ítéletével a Fővárosi Bíróság közbenső ítéletét hatályon kívül helyezte, a Fővárosi Munkaügyi Bíróság részítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Az alperes a határozat kézhezvétele után fizetési felszólítással élt, amelynek összegét az eljárás során módosította, és követelését 4.831.088 forintra, valamint kamataira leszállította.

A munkaügyi bíróságnak a 7.M.1279/2006. számú ügyben kifejtett álláspontja szerint a felperes szolgálati viszonya az alperes által 2003. június 26-án hozott jogszerű felmentés folytán 2004. január 16-án szűnt meg. Érvénytelen kinevezés alapján a felperes 2004. december 9-től 2005. szeptember 12-ig ismét ügyészségi szolgálati viszonyban állt, amely 2005. március 11-én egyéni, munkáltatói mérlegeléssel hozott jogszerű felmentéssel szűnt meg. Az ehhez kapcsolódó járandóságok megfizetése a felperes részére jogalappal történt, ezért a bíróság a fizetési felszólítással visszafizetésre kötelező határozatot hatályon kívül helyezte. A jubileumi jutalom-különbözet tekintetében a munkaügyi bíróság kifejtette, hogy a 2003. június 26-i jogszerű felmentéskor az akkori illetmény

alapulvételével az Üsztv. 50. § (3) bekezdés c) pontja alapján kifizetésre került a 40 éves jubileumi jutalom összege, az újabb jogviszonyban töltött idő alapján a felperes nem vált ismételtén jogosulttá újabb jubileumi jutalomra.

Mindkét peres fél fellebbezése folytán az eljáró Fővárosi Bíróság 49.Mf.633.571/2007/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a jogerős közbenső ítélet a jogviszony helyreállítását mondta ki, amelyet az alperes végrehajtott a felperes foglalkoztatásával. A helyreállított jogviszony új jogviszonyt nem hozott létre, legfeljebb időben tekinthető második jogviszonynak. A Legfelsőbb Bíróság döntésével az első felmentést jogszerűnek találta, így a felperes kizárólag az ezen munkáltatói intézkedés után kifizetett összegekre vált jogosulttá, a kétszeres kifizetéssel a felperes jogalap nélkül gazdagodna. A felülvizsgálati eljárásban hozott döntés a kézbesítésével minősül közöltnek, amelyre 2005. december 16-án került sor. Ehhez képest a 2006. január 13-án kelt fizetési felszólítás az igényérvényesítésre rendelkezésre álló 60 napon belül történt, nem minősül elkésztettnek. Tekintettel a fizetési felszólítással kapcsolatos másodfokú döntésre, okafogyottá vált a felperes keresete a jubileumi jutalom különbözetére vonatkozóan. A jogerős ítélet megállapítása szerint a felperes a tartozás összegezéséről az első fokú eljárásban nem vitatta, erről a fellebbezés sem szólt, ezért e körben a kereset kiterjesztésére a másodfokú eljárásban már nem volt lehetőség a Pp. 247. §-a alapján.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a másodfokú bíróság ítéletének „megváltoztatását”, és a kereseti kérelemnek helyt adó döntés meghozatalát kérte. Álláspontja szerint iratellenes a jogerős ítéletnek az a megállapítása, miszerint az alperesi követelés összegezéséről nem vitatta. Az ítélet indokolása egyetlen anyagi jogi jogszabályt nem jelölt meg amelyen döntése alapult, de nem utalt azokra az okokra sem, amelyek miatt a felperes jogi érveit nem fogadta el. A felperes álláspontja szerint a második felmentését is jogszerűnek kell tekinteni a hatályos bírói gyakorlat értelemszerű alkalmazásával, mivel a kétoldalúság megvolt, a jognyilatkozat megtámadása pedig hiányzott. A másodfokú bíróság olyan kérdésben döntött a második felmentést illetően, ami nem volt ennek a pernek a tárgya, így a kereseti kérelemben túlterjeszkedett, amivel megsértette a Pp. 215. §-ában foglaltakat. A felülvizsgálati kérelem szerint a másodfokú bíróság törvénysértően hivatkozott a jogalap nélküli gazdagodásra, és

megszegte a törvény előtti egyenlőségen alapuló jogalkalmazás alkotmányos alapelvét. A felperes érvelése szerint az alperes a 60 napos jogvesztő határidőt mindenképpen túllépte, és az általános elévülési határidőt sem lehet jogszerűen alkalmazni az alperesi igényérvényesítésnél. A Legfőbb Ügyésznek számolnia kellett azzal, hogy a Legfelsőbb Bíróság a javára dönt, így a méltányossági felmentéssel a járandóságait személyes beszélgetésük eredményeként határozta meg, ezért annak visszafizetésére az általános elévülési időn belül sem kötelezhető a felperes. Álláspontja szerint az alperes követelésének sem az anyagi, sem az eljárásjogi feltételei nem állnak fenn, egyebekben fenntartotta korábbi beadványaiban foglaltakat. Hivatkozott arra, hogy a felperes fellebbezési érvelését a jubileumi jutalom-különbözetrel kapcsolatban érdemben nem vizsgálta a Fővárosi Bíróság, így a fellebbezésében foglaltakat tartotta fenn ebben a körben.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Fővárosi Bíróság 55.Mf.27.808/2004/5. számú jogerős közbenső ítéletével a felmentés jogellenességét állapította meg, és elrendelte a felperes továbbfoglalkoztatását az 1994. évi LXXX. törvény (Üsztv.) 34. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel. Eszerint ugyanis, ha a bíróság megállapítja, hogy a munkáltató az ügyészségi szolgálati viszonyt jogellenesen szüntette meg, az ügyészt eredeti munkakörében tovább kell foglalkoztatni, valamint meg kell téríteni elmaradt javadalmazását és felmerült kárát. Nem kell megtéríteni a javadalmazásnak és a kárnak azt a részét, amely máshonnan megtérült.

A munkáltató a jogerős közbenső ítéletet végrehajtotta, ez azonban új jogviszonyt nem keletkeztethetett, figyelemmel az ügyészségi szolgálati viszony létesítésének speciális szabályaira is (Üsztv. III. fejezet). A Legfelsőbb Bíróság Mf.II.10.285/2005/4. számú ítélete alapján pedig - amely a felmentés jogszerűségéről döntött - az volt megállapítható, hogy a felperes szolgálati jogviszonya 2004. január 16-i hatállyal a munkáltató intézkedése folytán megszűnt. Mindebből következően a felperes 2004. december 9-től

történő további alkalmazása új, „második” jogviszony létesítését nem jelenti, de nem jelenti a korábbi szolgálati viszony folytatását sem. A felperes által végzett tevékenység alapján az alperest csupán elszámolási kötelezettség terhelte a fizetendő illetmény tekintetében.

Alaptalanul hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra is, hogy az általa „második jogviszonynak” nevezett foglalkoztatása a felek közös akaratával jött létre, mivel az alperes a felülvizsgálati kérelemre figyelemmel kérhette volna a jogerős közbenső ítélet végrehajtásának felfüggesztését is, ehelyett azonban a felperes ügyészkénti alkalmazása mellett döntött. Az alperes a jogszabályi előírásoknak tett eleget, amikor a jogerős közbenső ítéletet végrehajtotta, és a jogszabályban biztosított jogával élt, amikor felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Önmagában abból a körülményből, hogy a végrehajtás felfüggesztését nem kezdeményezte, nem következik, hogy a felperessel „új jogviszony” létrehozásában állapotodott meg, hiszen a jogerős ítélet ellen rendkívüli jogorvoslatot kezdeményezett. A jognyilatkozat megtámadása körében a másodfokú bíróság a kereseti kérelem keretei között eljárva döntött (Pp. 215. §), jogszabálysértés megállapítására ebben a körben sem volt mód.

Helytállóan fejtette ki a másodfokú bíróság az ítéletében, hogy a felperes a munkáltató 2003. június 26-án kelt jogszerű felmentése kapcsán kifizetett járandóságokra volt jogosult, a további kifizetés azonban jogalap nélkül történt. Megalapozatlan az a felperesi érvelés, hogy a Ptk. 361. §-a szerinti jogalap nélküli gazdagodás három feltétele nem áll fenn, ezért arra jogszabálysértően hivatkozott a másodfokú bíróság. Ebben a körben a felperes azzal érvelt, hogy a kifizetés jogalapja a legfőbb ügyész méltányossági jogkörben hozott döntésén alapult. A felperes ezt az állítását a perben semmivel nem támasztotta alá, bizonyítékokat nem terjesztett elő (Pp. 164. §), az alperes pedig határozottan cáfolta, hogy méltányosság gyakorlása történt volna. A tényállás ismeretében pedig nem merült fel olyan ok, amely egyébként a felperes személyi, vagy egyéb körülményei alapján a méltányosság alkalmazását indokoltan alátámasztotta volna (Pp. 206. §).

Megalapozatlan az a felülvizsgálati érvelés is, hogy a másodfokú bíróság megsértette az Alkotmány 57. §-ának (1) bekezdését és „kettős mércét” alkalmazott a 60 napos jogvesztő határidő értékelése során. Az Mt. 162. §-ának (1)-(3) bekezdése értelmében a munkabér jogalap nélküli kifizetése esetén, ezt a munkavállalótól 60 napon belül írásbeli felszólítással lehet visszakövetelni. A jogalap nélkül kifizetett munkabért az általános elévülési időn

belül lehet visszakövetelni, ha a munkavállalónak a kifizetés alaptalanságát fel kellett ismernie, vagy azt maga idézte elő. A munkáltató a munkavállaló munkaviszonnyal összefüggő tartozásainak megtérítésére irányuló igényét írásbeli felszólítással érvényesítheti. A jogerős ítélet helytállóan fejtette ki, hogy a Legfelsőbb Bíróság ítélete annak kézbesítésével minősült közöltnek. Az alperes részére 2005. december 16-án került a határozat átadásra, ehhez képest 2006. január 13-án kelt fizetési felszólításával 60 napon belül érvényesítette igényét.

A felperes felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogyösszepszerűségi kifogását a bíróságok nem értékelték. Az alperes 2006. december 14-én kelt előkészítő iratában (13. sorszámú beadvány) részletesen kimunkáltaösszepszerű követelését. A felperes 14. sorszámú beadványának 4. oldalán úgy nyilatkozott, hogy „az alperesi követelésösszepszerűségével kapcsolatban észrevételezem, hogy továbbra sem csatolta a pénzügyi főosztály kimutatásait, hanem részben elméleti számítások alapján állította össze követelési csomagját. Így számszakilag ellenőrizhetetlen az általa megjelölt összeg”. Az alperes 16/A/1. szám alatti ellenkérelméhez csatolta a felperes által hiányolt iratokat, aki erre olyan észrevételt nem tett, amely alkalmas lenne az abban foglaltak megcáfolására. Ebből következően az alperes számszakilag igazolta a követelését, a felperes pedig annak az ellenkezőjét nem bizonyította (Pp. 164. §).

Alaptalanul hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra is, hogy a bíróság megsértette a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésében írt indokolási kötelezettségét. A bíróságoknak ugyanis határozatukat mindig a szükséges mértékben kell megindokolniuk, e szükségesség körét pedig az adott ügy jellege, és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. A jogerős ítélet ennek megfelelően az indokolási kötelezettségének eleget tett, álláspontját a bíróság részletesen kifejtette, a logika és okszerűség követelményeinek betartásával értékelte a bizonyítékokat, és helytállóan jelölte meg az alkalmazott jogszabályokat is. Ebből következően a jogerős ítélet eljárásjogi szempontból sem jogszabálysértő.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jubileumi jutalomkülönbözettel kapcsolatosan azt adta elő, hogy a fellebbezését a bíróság érdemben nem bírálta el, így a fellebbezésében foglaltakat tartotta fenn. A jogerős ítélet (5. oldal 5. bekezdés) egyértelműen kifejti - egyébként helyes - álláspontját a jubileumi jutalomkülönbözetre vonatkozóan. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslat jellegéből következően a Legfelsőbb Bíróság csak a felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között, továbbá az

ott megjelölt jogszabályok körében vizsgálhatja a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát [Pp. 270. § (1) bekezdés, Pp. 272. § (2) bekezdés, Pp. 275. § (2) bekezdés, BH 2002/490.]. A felperes a jubileumi jutalom körében konkrét jogszabálysértést nem jelölt meg, önmagában pedig a korábbi beadványra utalás a következetes ítélkezési gyakorlat szerint nem volt figyelembe vehető (BH 1995/99.).

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A pernyertes alperes perköltség iránti igényt nem terjesztett elő, ezért ebben a kérdésben a bíróság a határozat hozatalt mellőzte a Pp. 78. §-ának (2) bekezdése alapján.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az ügyben irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2008. április 30.

**Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné
dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Zanathy János s.k. bíró**

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő